

več let so si marsikateri iz Mute, Hrastja in Murskega vrha, do zdaj Križevčani, prizadevali v faro Kapelsko pristopiti. Po dolgem prizadevanji in večkratnih prošnjah se jim je sedaj želja spolnila.

J. B.—č.

Od Radgone. (Božja pot.) Kakor do zdaj, tako tudi gre letos procesija od Radgone k Mariji na Sladko goro in sicer drugi den po sv. Lovrenci, v nedeljo, dne 11. avgusta. Ta procesija prav za prav ni od Radgone, kajti njeni romarji so večinoma Ljutomerskega, Ptujkega in Lenarkega okraja in začne se procesija od sv. Antona v slov. gor. To ime ima le za to, ker nje vodja ali vižar je od sv. Petra pri Radgoni. Mož je že sicer siv starček in more letos obhajati 70letnico svojega življenja in 40letnico svojega romanja k Mariji na Sladko goro. S tem želi mož letos z večšim veseljem in pobožnostjo spet romati na omenjeni kraj, tedaj vsi tisti, ki želé romati k Mariji na Sladko goro, naj pridejo že k pozni službi božji pri sv. Antonu. Kakor sem lani se prepričal, pot ni pretežavna, stroški niso veliki, obilno veselega in dobrega občuti pa srce romarja, kateri gre iz dobrega namena. Procesija obišče mimo gredé sv. Andraža v slov. gor., potem skozi mesto Ptuj pride do sv. Lovrenca na Dravskem polju. Tam prenočimo v poslopji g. župnika. Drugi den odrinejo na vse zgodaj na zaželeni kraj. Tam ostanejo do Velike gospojnice, med tem časom obiščejo posebno prvokratni romarji Šmarje in podružnico sv. Roka. Nazaj gredoč so pogledali še prejšnja leta tudi Slatino pri Rogaci, pa zadnja leta jih večina za voljo tamkajšnjih nemškutarjev ni hotela in so se vrnili ravno po tisti poti nazaj, do konca procesije pri sv. Trojici v slov. gor.

Od sv. Frančiška Ksaverija pri Ljubnem. (Blagoslovljenje novih orgelj.) Komu ni znana, ali kdo ni vsaj slišal o prijazni, lepi in z bogatimi zakladi obdarovani cerkvi sv. Frančiška Ksaverija pripovedovati? Na malo vzvišanem griči stojé, proti vzhodu obrnena, čuva tako rekoč nad svojimi župljani in vablivo se ozira oko potovalca na mično hišo Božjo. Cerkev, dasiravno notranje lepo upravljena, pogrešala je vendar dolgo časa dveh glavnih faktorjev, namreč večjih zvonov in pa za nje velikost primernejših orgelj. Za čast božjo in olepšavo cerkve goreče vneti č. g. župnik Janez Krener delali pa so neumorno na to, da cerkev tudi v teh dveh obzirih vzpopolni. In res, izpolnile so se njih in faranov želje, kajti leta 1883 zapeli so že novi lepo vbrani zvonovi prvokrat v širno okolico iz visokih lin; in letos v nedeljo, dne 7. julija, zadonel je veličasten glas novih orgelj prvokrat pri sveti daritvi, v slavo božjo in vernikom v

spodbujo. Izvanrednost teh orgelj opravičeno zasluži natančnejega opisanja. Da je bilo č. g. župniku pri naročitvi in izročitvi zgradbe nameravanih velikih novih orgelj gledati na to, da se delo odda možu, kateremu se sme dobra in natančna izpeljatev podjetja te stroke popolnoma zaupati, je umevno. Na vprašanja od raznih strani došla poročila so se glasila najugodnejše daleč na okrog že znanima gg. bratoma Zupan iz Kamne gorice na Gorenjskem, in njima se je delo tudi izročilo. V naše veselje moramo priznati, da je tvrdka bratov Zupan z dovršitvijo orgelj naše pričakovanje daleč preseгла. Da je temu tako, in da bodo cenjeni čitatelji, kojim dela ogledati ne bo mogoče, o tvrdki bratov Ignacija in Janeza Zupan kot strokovnjakoma v tej stroki zaslužno čast priznavati zamogli, hočem v naslednjem nove orglje pri sv. Frančišku Ksav. natančneje opisati. Izdelane so po najnovejših iznajdbah te stroke, in sicer: 1. Sostava sapnice na stožce po Wolker-jevi najzadnji vzboljšavi z dvojnimi sapotokom in zatvorom. 2. Mehanika je iz cevni valčkov, na vseh vrtincih, gibalih in potezah je tek na médu, ter je v vseh vrtečih luknjicah z usnjem obloženo, da vse teče, tiho in gladko na obeh manualih in pedalu. 3. Potezni trikotniki (Winkel) so vsi iz médina, ter se da vsak za se iz leže vzeti in tečejo jako urno in tiho. 4. Menjava registrovih potez je najnovejša, zelo lahka in pripravna. 5. Igralnič je od spredaj in je vse tako upravljeno, da orgljavcu vse pripravna služi in hipoma deluje. 6. Meh je v spodnjem delu orgelj, da se goni z roko in je tako lahak, da ga vsak 12leten deček lahko goni. Sostava francoska z notri in ven tekočimi gibami, ima dve pumpi in horizontalni regulator, koji daje obilo mirne sape, in deluje brez stresanja, ker je pouzročevanje sunkov po Schröder-jevi sestavi odstranjeno. 7. Cela sestava je tako lepo uvrstena in razpoložena, da se k vsaki reči lahko blizo pride, brez težave. 8. Kolektivniki in kopule delujejo precizno in so v veliko olajšavo spretnemu orgljavcu.

(Konec prih.)

Raznoterosti.

(Za družbo vednega čestčenja) so podarile naslednje župnije: Zgornja sv. Kungota 2 fl. 15 kr., Venčeselj 5 fl., Razbor 3 fl. 50 kr., Konjice 6 fl. 40 kr., Slivnica pri Celji 9 fl., Slivnica pri Mariboru 11 fl. 44 kr., Ptuj 5 fl. 50 kr., Dobrna 3 fl. 50 kr., Vitanje 6 fl. 50 kr., Šmarje 10 fl., Ljubno 14 fl. 30 kr., Gornjigrad 6 fl. 80 kr., Luče 85 kr., Polenšak 18 fl. 24 kr.

doslej je v zvezi z družbo sv. Vincencija. Tudi to ne bode na robe! — Pri c. kr. pošti v Trstu imajo v novem času ženske uradnice, menimo, da le za poskušnjo. — Kdo da bode dež. glavar za Istro, o tem še se ugiblje, pravi se celo, da bode brž poreški škof, dr. Flapp. Ni verjetno. — V hrv. Zagorji je umrl Ivan Kukuljevič na svojem posestvu. Mož je bil hrv. pesnik in je imel veliko veljavo pri Hrvatih. — Ogerska vlada išče novih 20 milj. na posodo. Bog zna, doklej še nas spravi madjarski liberalizem! — Maršal c. kr. vojske nadvojvoda Albrecht ogleduje si sedaj c. kr. vojaštvo po Erdelji. Ondi je sedaj več vojakov, kakor je bila poprej navada. Krivi so tega pač vedni nemiri na vzhodnih mejah proti Bolgariji.

Vunanje države. Sedaj gre glas, da je pogodba sv. Očeta v Rimu in Rusije gotova in da dobi Rusija k malu novih 7 katol. škofov. Daj Bog, da v resnici k malu! — Ital. vlada je razpustila izredentovsko društvo „Trento e Trieste“, ali nam se vsiljuje dvom, je-li ji to resnica. — Kralj Umberto se je odpeljal iz Rima v Apulije. — Na Francoskem so se izvršile volitve v generalne svete in te so nekam že znamenje za volitve v drž. zbor. Za Boulangerja pa se iz teh ne kaže, da bi bile one v jeseni dobre. Predsednik republike, Carnot, drži se še precej srečno na vrhu in generalu Boulangerju odklenkne brž k malu za vselej. — V Londonu so imeli te dni nemškega cesarja v gostje, bile so se seveda zato velike slavnosti. — V času, ko bode avstrijski cesar v Berlinu, bodo vsi nemški ministri, se ve, da še posebej knez Bismark v pričo in bodo tudi sicer slovesnosti velike. — Ruski car ima črnogorskega kneza Nikico in njegovo hčer Milico v gostji; slednja poroči se te dni z velikim knezom Petrom. — Princ Ferdinand Koburški, sedaj knez Bolgarski, je velel metroplita Klementa djati v zapor, ker ščuje le-ta ljudstvo zoper kneza. Da si je upal knez to, kaže, da nima veliko strahu pred ono stranko, ki dela v deželi za Rusijo. — Na Srbskem je sedaj neko pomirje, samo bolezen, griza razsaja pri vojakih. Mnogo jih je umrlo vsled nje. — Turska vlada hoče s silo zatreti nemir na Kreti. Ubogi kristjani! — V Egiptu so Angleži imeli zadnje dni srečo ter so potolkli blizu do cela dervise t. j. vojsko mohomedancev zoper evropejce. „Prerok“ Vad-el-Njumi je mrtev, veliko dervisev pa ujetih. — V New-Yorku, v Ameriki, je prevrgla usnjarska tovarna ter ima nič manj, kakor 4 milj. dolgova. To je po ameriki! — Rmeni potok v Kitajskem je toliko narastel, da je prestopil bregove ter je veliko zemlje podsul, več ljudi pa odnesel v dalnje morje.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Za l. 1296. navaja dr. J. Hönisch¹⁾ kot župnika v Ptuij Henrika, ki je 15. aprila t. l. pečatil z Ortolfom, proštom Gospelskim, Konradom župnikom Mariborskim, Friderikom in Hertnidom Ptujskim in drugimi plemiči v Ptujski cerkvi listino Zofije Rogačke v prid Studeničkemu samostanu. A to je gotova pomota, kajti ova daritev vršila se je že dne 13. apr. 1249 in v dotični listini podpisani so kot priče: „Philippus venerabilis Salzburgensis Ecclesiae electus, in cuius praesentia haec acta acta sunt. Vricus Seccooviensis Episcopus, Ortolfus Solien-sis Praepositus, Chunradus Plebanus de March-purch, Hainricus Plebanus de Betowe, Fridericus Hertnidus fratres de Bettowe.“

Početkom štirinajstega veka župnikoval je v Ptuij

7. Ditrih, o katerem F. Raisp trdi, da je bil župnik Ptujski in ob enem višji dijakon Oglejskega patrijarha od l. 1302 do 1312. Naveden je kot priča v listini, pisani v Gradci dne 2. sept. l. 1305, s katero Ulrik, škof Sekovski javlja, da mu je Hartneid Wildonski dovolil v „Sachentalu“ blizu Ivnika zidati za se in svoje naslednike grad „Bischofseckh“. Podpisan je ondi: „Dietrich Ertzpriester der obern March, pfarrer zu Pettav.“²⁾

L. 1312. ukazal mu je Otobon, patrijarh Oglejski, naj z Gotfridom, opatom Žičkega samostana, poizve in potem patrijarhu poroča o krivoverskih Adamitih ali Valdencih, ki so se z Avstrijskega tudi na Štajersko pritepli in in zelo nesramo živeli.³⁾

L. 1315. je Ditrih dal v Ptuij postaviti za župnika primerno stanovanje in sicer ondi, kjer je v devetem veku stala krasna palača mejnega grofa Gundakerja, katero so pa divji Madjari razdjali.

Iz te dobe ohranil se je odlomek zanimive listine, v kateri so navedene meje in pravice Solnograške cerkve v Ptuij l. 1322. Vsled ove listine je mejna črta šla iz Ptujja proti Pesnici. od tam pa mimo sv. Lovrenca do Ščavnice, ki je v listini imenovana „Stienec“ in „Fzienicz“. Potem je delala mejo Štavnica do Ogeskega, od koder je deželna meja kazala ob enem mejo Solnograške cerkve do Drave. „Inter quas praedictas metas est Polstrow (Središče) et Holrmus (Ormož), que omnia immediate ad ecclesias Salzburgensem pertinent.“

Pvavice našteva pa listina tako-le:

„... Dalje je videti, da deželski sodnik

¹⁾ „Tagespost“ 1863, št. 274.

²⁾ Deželni arhiv v Gradci.

³⁾ Dr. I. M. Stepischnegg, Seiz, 34.